

Beskrivelse
 over
 Norske Insecter.
 Andet Stykke.
 ved
 Hans Strøm.

INSECTA COLEOPTERA. Zele Vin-
 gedækkede Insecter.

SCARABÆUS.

- 1.) **S**carabæus (Auratus) muticus auratus, segmento abdominis secundo lateribus unidentato. Linn. Syst. Nat. Edit. X. No. 52. Er et temmelig stort, bredt og ophøiet, Insect, hvis Hoved endes med et bredt, plat og foran tvært afskaaret, Tryne, forsynet paa begge Sider med en lille ophøiet Kant. Dens korte Følhorne, der sidde tæt neden for Dinene, endes med et temmelig stort og ovalt Leed, adskilt i tre ovale Blade, Hals, Skjoldet (Thorax) er foran smalt, men bagtil bredt, med et temmelig stort Skildt, eller trekantet Spidse, som
- U 5
- gaaer

gaaer hen imellem Bingedækkerne (Elytra), hvilke ere ophøiede oventil, og paa nederste Side noget indskaarne. Neden under har den, foruden det ophøiede Bryst, sex Bug-Skiel, af hvilke det foreste gaaer paa Siderne mere spids ud hen til Bagdelen, end de andre. Føddernes Laar ere temmelig tykke, og Skinnebenene (helst paa de foreste) foran glatte, men paa bageste Side taggede. Hals-Skioldet, saavel som Bingedækkerne, ere meget fint puncterede og smukt grønne. Neden under er den derimod Violet, og derhos lodden, besynderlig paa det ophøiede Bryst-Stykke og Laarenes nederste Side.

- 2.) Scarabæus (Atro-rubens) Corpore subcylindrico, atro-rubente† (*). Er maadelig stor og cylindrisk af Skabning. Hovedet er foran ovalt; men bagtil næsten tvært, med en udstaaende Spidse i hvert Hjørne. Følhornene ere korte,
og

(*) Dette Tegn tilkiendegiver, hvor det findes, enten at Insectet er nyt, eller og at jeg i Hr. Linnæi Skrifter ei har kundet finde det; hvorved ikke nægtes, at jo nogle saadanne, ved nøiere Undersøgning, maaskee kan findes beskrevne, enten i hans eller andres fildigere udfomne Skrifter.

og i Enden adskilte i tre Grene. Hals-
 Skioldet er foran noget indskåret, og
 bagtil lidet ovalt, ellers oventil con-
 vex og glat, ligesom Hovedet. Vins-
 gedækkerne har ti ikke meget fiendelige
 Striber paa langs. Laarene ere tykke,
 Skinnebenene neden til brede, og paa
 yderste Side forsynede med tre Tagger,
 men paa den inderste ifkun med een, som
 sidder i Enden. Den opholder sig i
 Jorden, og findes baade større og min-
 dre: De større (uden Tvivl Hunnerne)
 ere oventil sorte, men neden under forts-
 røde; de mindre ere derimod sort-røde
 baade over og under. See Tab. XVI.
 Fig. I. (*).

- 3.) *Scarabæus (Fasciatus) muticus niger tomen-
 toso-flavus, elytris fasciis duabus luteis
 coadunatis.* No. 47. Hovedet og Hals-
 Skioldet er overalt besat med graa op-
 reiste Haar. Bugen og Fødderne have
 og lige saadanne Haar, men lysere. Vins-
 gedækkerne ere langt kortere end Bag-
 delen

(*) Denne kunde være *Scarabæus Fossor* Linn., hvis
 den havde havt de tre Knuder paa Hovedet,
 som samme tillegges; dog da, jeg af *Arlas Da-
 niæ* Tom I. p. 665. seer, at disse Knuder ikke
 altid skal være lige fiendelige, saa kan den maa-
 ske være en Art-Forandring deraf.

desen, og gule med tre sorte Tværbaand, af hvilket det middelste er afbrudt i Midten. Stiller man sig derimod Grunden for som sort, maatte den tillegges to gule Tværbaand, der i Midten løber sammen. See Fig. II.

- 4.) *Scarabæus (Brunneus) muticus, rufo-testaceus, elytris striatis, thorace utrinque puncto obsoleto.* Faun. Sv. Edit. 2. §. 396. Er af middelmaadig Størrelse, og af Skabning meget liig en *Chryso-mela*. Munden seer ud som en flad, og foran lidt indskaaren, Spade med op-hoiede Kanter. Følhornene ere i Enden deelte i tre smaa Grene. Hals-Skioldet er for og bag næsten tvært, samt mere bredt end langt. Hver af Vingedækkerne have ti Striber, og Skinnebenene, som sædvanligt, hvasse Tagger i Enden. Farven er overalt bleeg blod-rød og smudsig, undtagen Hovedets bageste Deel og Dinene, som ere sorte. Fundet paa Hassel-Træernes Blade. See Fig. III.

HISTER.

- 5.) *Hister (Unicolor) totus ater, elytris substriatis.* No. I. (*). Er et kort, bredt, og
bag

(*) Paa dette Insect har jeg fundet mange smaa Acari, saftsidende ved meget fine og stive Strænge, næsten

bagtil stumpet, Insect, hvis Hoved er meget lidet, og Følhornene smaa, med Kloder i Enden. Begge disse kan den, naar den vedrøres, skyde frem og trække til sig igien. Hals-Skioldet er temmelig bredt og overalt glat, med en opstående Kant paa hver Side. Bingesdækkerne ere bag til tvært affkaarne, oven til glatte og ligesom polerede, men

Der:

næsten til Anseende som Knappenaale. De ere af Størrelse som de mindste Snid, og ganske ovale, uden Forskiel paa Hoved og Stiært. Oventil ere de convexe, og rundt omkring omgivne med en lille Kant; neden under derimod opstående som en lille Riøl, og sammesteds forsynede med fire Par Fødder, af hvilke det foreste Par sidder meget tæt tilsammen, men de efterfølgende efterhaanden mere vidt fra hinanden. Strax oven for det øverste Par sees Tegn til en lille udstående Mund, men ei til Følhorne. Farven er overalt rødbrun. Da jeg rev den løs, og lagde den under Microscopio, saae jeg den at gaae, trækkende Kumpes Stilk efter sig, men saa sagte, at det ei kunde merkes med blotte Øine. Dette Insect ligner meest det, Frisch har fundet siddende efter en Stræng eller Canal paa visse Scarabæis. See Beschreib. Insect. 4. Theil. §. 10. alene at samme forestilles uden Fødder. Hr. Linnæus, som melder derom Faun. Svec. 2. §. 2284., er uvis, enten det skal kaldes en *Acarus Pediculus*, eller et *Æg*. Jeg mener, at det er en *Acarus*, hvortil Hr. Frisches ikkun har været et *Æg*.

Derhos subtilt stribede paa langs. Bagdelen er længer end Bingedækkerne, og, hvor disse slipper, ligesom med tvende skraa Snit afskaaen. Farven er overalt sort og glindsende. See Fig. IV.

COCCINELLA.

- 6.) *Coccinella* (2-Punctata) *Coleoptris rubris*: *Punctis nigris duobus*. No. 2. Er et lille ovalt og ophøiet Insect, neden under sort, oven til paa Hals-Skioldet ligeledes sort, med to store hvide Pletter paa hver Side, og to smaa sammensfœiede, saavel foran ved Hovedet, som bagtil. Bingedækkerne ere røde, med en sort Plet paa hver i midten.
- 7.) *Coccinella* (13-Punctata) *Coleoptris luteis*: *Punctis nigris tredecim*. No. 12. Om trent af samme Størelse og Skabning. Hovedet og Hals-Skioldet ere mere eller mindre hvide og sortplettede. Hals-Skioldet har især adskillige sorte Pletter, saasom to aflange i Midten, med en mindre imellem begge, foruden to mere runde der bagen for. Dog er disse Puncters Tall og Orden forskiellig. Bingedækkerne ere guul-røde, med en lille sort Punct i det øverste, som strækker sig til begge, dernæst een lige deraf paa

paa hver Side, saa tre sorte Puncter i Midten, lige over for hinanden. Hvor- til kommer een Punkt paa hvert Binge- dække hen ved Sammensføielsen (Sutura Elytrorum), og en anden lige over for og yderst i Kanten. Bugen er sort og Fødderne rødbrune. Fundet paa Has- sel-Træ.

CHRYSOMELA.

- 8.) *Chrysomela (Bi-lineata) viridi-aurea*, tho- race antice excavato, elytrorum linea du- plici cærulea. † Er et oval rundt og op- høiet Insect, med et foran dybt ind- skaaret Hals-Skiold, uden kiendelige Side-Kanter. De fine Puncter, den oven- til er bestrøet med, ere for blotte Dine knap kiendelige. Farven er oven- til Guuld-grøn med to himmelblaa Li- nier paa Bingedækkerne. Bugen og Fødderne ere ligeledes guul-grønne, og Følhornenes foreste og største Deel bleeg. Den ligner meest *Chrysomela ænea* Linnæi, og kan maaſkee være en Art- Forandring deraf. See Fig. V.
- 9.) *Chrysomela (Staphylæa) ovata obscure testa- cea tota*. No. 17. Er ligeledes et ovalt, ophøiet og noget større Insect, med kiendelig ophøiede Side-Kanter paa Hals- Skioldet. Farven er overalt blodrød,
og

og alene Forsøddernes underste Deel hvidagtig. Findes ofte under Stene paa Marken, og paa Græs-Arter nær ved Elvene.

- 10.) *Chrysomela* (quadri-punctata) *cylindrica*, thorace nigro elytris rubris: Punctis duobus nigris, antennis brevibus. No. 50. Er langagtig og cylindrisk, med korte Følhorn, der paa den indvendige Side ere noget indskaarne, som en Sav. Hals-Skioldet er mere bredt end langt, ellers rundagtigt, og paa begge Sider forsynet med en lille ophøiet Kant. Bingedækkerne ere foran paa Siderne noget udstaaende, derefter lidet indtrykte, ellers forsynede med fiendelige Side-Kanter, og nogle fine Striber paa langs. Farven er for største Delen sort, og neden under har den en hvidagtig Skier eller Glands; Men Bingedækkerne ere røde, med to sorte Pletter paa hver. See Fig VI. Den findes ofte paa Birke-Træe.

- 11.) *Chrysomela* (*Phellandrii*) *oblonga nigra*, thorace elytrisqve lineis duabus luteis. No. 69. Er et lidet smalt Insect, hvis Farve er sort og glindsende, med en guul Stribe paa hver Side af Hals-Skioldet,

og tvende andre paa hver af Bingedækkerne, den ene i Midten og den anden i yderste Kant, begge paa langs. Følhornene ere fiendelig tykkere foran end bagtil. Den findes ved Brønde.

CURCULIO.

12.) Curculio (Mollis) brevirostris, griseo-aureus, nitens, femoribus muticis, elytris mollibus. † Er maadelig stor, med en kort og buttet Mund, som tilligemed Hovedet er knap længer end Hals-Skioldet. Følhornene har tolv Leder, af hvilke den første er længst og de fire sidste tykkeste. Bingedækkerne, der ere tynde og bøjelige som Papir, har ti fiendelige Striber. Bugen er og temmelig blød. Laarene, som ere tykkeste nedentil, have paa den indvendige Side ingen Tand, men kun Tegnet til en lille Knude. Det hele Insect har en graa og rødagtig Guldfarve, og synes tillige under Microscopio at være besadt med stride og korte Haar. See Fig. VII. Findes i Mængde paa Birkes Træer.

13.) Curculio (Fasciatus) brevirostris, griseo-nitens, fasciis elytrorum undulatis ferrugineis. † Er knap halv saa stor som
 Ehr. Selsk. Skr. 4. D. X for

forige, og omtrent af samme Skabning, med kort Mund, og uden Tænder paa Laarene. Følhornene ere af samme Beskaffenhed, men første Leed efter Proportion længere. Vingedækkerne ere haarde, af Farve mere eller mindre graa og skinnende, og har to eller tre brune og bølgaagtige Tvær-Linier. Undertiden kan Vingedækkerne selv anses brune, og Tværlinierne graa-agtige. findes paa Birke-Træe.

- 14.) *Curculio (Lineatus) brevirostris griseus*, thorace striis tribus pallidioribus. No. 67. Er knap større end en Leppe, med kort og bred Snude. Farven er stribevis graa og sort. Især ere disse Striber kiendelige paa Hals-Skioldet, som har een Stribe i Midten og tvende andre paa Siderne. Fødder og Følhornene ere brunagtige. findes i tørre Bakker under Stene.

- 15.) *Curculio (Longitudinalis) longirostris ater*, abdomine ovali, femoribus muticis ferrugineis. † Er af Størrelse som en Luus, men smalere. Munden er næsten lige saa lang som Hovedet og Hals-Skioldet tilsammen, og disse tre Parter udgøre den største Deel af Kroppen.
- Bag

Bagdelen er liden og oval, og Vingedækkerne sribede paa langs. Farven er overalt sort, men Laarene (der ere jevntykke uden Tænder) rødbrune. Findes under Stene paa Marken.

CERAMBYX.

- 16.) *Cerambyx* (*Ædilis*) *thorace spinoso*: Punctis quatuor luteis, elytris obrufis nebulosis, antennis longissimis. No. 24. Hals- Skjoldet har paa begge Sider en udstaaende Spidse, og ovenpaa fire gule Pletter, Vingedækkerne derimod paa yderste Side en udstaaende Kant, oven for den nederste Side-Kant. Hunnen har bagtil en tyk Eg-Lægger Spidse, over og under bedækket med et Blad. Farven er mørk-graa, med et Par Tværbaand af mørkere Farve over Vingedækkerne, som desuden ere besprengte med sorte Puncter. Det merkeligste ved dette Insect er Følhornene, hvis ti Led er alle sorte og hvide, og saa lange, at de hos Hannerne overgaaer Kroppens Længde fem à sex gange, (see Frisch. Beschreib. der Insect. Tom. XIII. pag. 18. Tab. XII.) men hos Hunnerne langt kortere, som sees Fig. VIII. Den har sit Tilhold i Træe.

- 17.) *Cerambyx* (*Cursor*) *thorace spinoso*, *elytris obtusis rufis*, *marginelineaque nigris*, *antennis mediocribus*. No. 30. Er af Skabning som *Cerambyx inquisitor* (see første Stykke Fig. III.) Vanden og de maadelig lange Følhorne ere røde. Hals-Skioldet har paa hver Side en udstaaende Spidse; Vingedækkerne derimod et udstaaende Hjørne foran, og ellers ovenpaa nogle ophøiede Linier paa langs, imellem hvilke formeres endeel brede Striber, af hvilke den første er grønagtig mørk, den efterfølgende rød, og den yderste atter grønagtig, hvorpaa endelig følger Side-Kanten, som er rød. Fødderne ere røde, og Bugen rødagtig, med en lys skinnende Foddenhed.

CANTHARIS.

- 18.) *Cantharis* (*Litteralis*) *thorace marginato rufo*, *linea undulata inscripto*, *elytris testaceis*. † Er i sit Slags maadelig stor, med rødagtige Følhorne og rødt Hoved, der bag til har en sort Bræmme, som en Hals-Krave. Hals-Skioldet er plat rundagtigt, flad-kantet, og ellers af rød Farve, men i Midten merket med en sort bølगतig Stræg, der ligner den latinske Bogstav M. Bagdelen er sort,
men

men dens Side-Ranter bleeg-røde. Bingedækkerne ere bløde og af Farve brune, ligesom Skinnebenene og Forfødderne; Laarene ere derimod sorte. Den kan maaskee være en Art-Forandring af *Cantharis livida* Linnæi, og forestilles her Fig. IX.

19.) *Cantharis (Biguttata) thorace marginato atro, elytris nigris apice flavis. No. 20.* Er kun lidt større end en Leppe, og overalt sort, undtagen Bingedækkernes yderste Spidse og Bagdelens Sider, som ere gule. Hals-Skioldet har rundt om en ophøiet Kant. Følhornene ere vel saa lange som Kroppen, og Bingedækkerne ei fuldt saa lange som Bagdelen.

20.) *Cantharis (Testacea) thorace marginato flavo macula nigra, corpore nigro, elytris pedibusque lividis. No. 22. an?* Er omtrent halv saa stor som Fig. og har et mere langagtigt og smalt Hals-Skiold, der neden til er vel saa bredt, som oven til. Hovedet er sort, og Hals-Skioldet ligeledes, med røde Side-Ranter. Følhornene ere ved Roden rødagtige, og Bingedækkerne lysbrune, Bagdelen sort med brun Spidse,

og Fødderne brune; dog ere Laarene undertiden sorte.

ELATER.

- 21.) Elater (Castaneus) thorace testaceo pubescente, elytris flavis apice nigris, corpore atro. No. 10. Er af sædvanlig Skabning og middelmaadig Størrelse. Følhornene ere paa indvendige Side greneede, Hals-Skioldet Castanie-brunt og loddent, Bingedækkerne derimod rødbrune med sorte Spidser. Resten er sort.
- 22.) Elater (Balteatus) thorace atro, elytris antice dimidiato-rubris, corpore nigro. No. 13. Er lidet mindre, og af Farve ganske sort, undtagen Bingedækernes foreste halve Deel, som er rød, og giver den en god Anseelse.
- 23.) Elater (Pectinicornis) thorace elytrisqve æneis, antennis pectinatis. No. 22. Er temmelig stor, med Følhorne, som paa den indvendige Side ere indskaarne som en Sav, ved det at Lederne paa den Side ere ulige bredere oventil end nedentil. Ellers er den overalt Kobberfarvet og skinnende, samt noget grøn derhos;

hos; Men Hunnerne ere ei saa grønne, og uden taggedede Følhorne (*).

- 24.) *Elater (Longitudinalis) atro-fuscus*, antennis pectinatis, pedibus testaceis. † Er af samme Størrelse, men langt smalle, og har Følhorne, som paa den indvendige Side ere indskaarne, lige som paa næstforegaaende. Hals-Skioldet er kort, men Bagdelen lang og smal. Bingedækkerne meget fint sribede, og derhos puncterede, som best sees under Microscopio, hvor de indhulede Puncter viser sig baade i og imellem Striberne. Over den hele Krop sees lyse Haar, som ellers ikke for blotte Dine ere kiendelige. Farven er overalt sortegraa og glindsende, men Fødderne brune. See Fig. X.

DYTISCUS.

- 25.) *Dytiscus (Marginalis) thorace elytrorumque margine flavis*. No. 5. an? Er et stort bredt og plat Insect, hvis Hoved er sort, med endeel ikke meget kiendelige røde Striber. Hals-Skioldet er sort
- Æ 4 og

(*) Denne har jeg seet parre sig saaledes, at Hannen laae paa Ryggen, vendende sin Stiært hen til Hunnens, der laae paa Maren.

og glat, men omkring Kanterne, især paa begge Sider, brunt og igiennemsigtigt. I Midten har det og en lysbrun Lvær-Stræg. Bingedækkerne ere flade, sorte og glatte, med brunagtige Side-Kanter, der med sorte Puncter ere bestroede. Det foreste Par Fødder har, foruden Laaret og efterfølgende Leed, et rundt Leed som en Skive, der indentil er indhuul og rundt om tagget; det efterfølgende Par har paa nederste Leed nogle Haar eller Frøndser; det tredie Par er paa nederste Deel ligeledes flosset eller med Haar besadt paa yderste Side. Fødderne ere mestendeels brune, og Følhornene meget fine. Den opholder sig i Sumper, og forestilles her Fig. XI.

- 26.) *Dytiscus (Ovalis) fuscus*, thorace pedibusque testaceis. † Er oval og temmelig ophøiet eller convex. Den har smaa korte Følhorne, bestaaende af ti Leder, og et ovalt Hoved, der fortil er brunt, men bagtil sort. Hals-Skioldet er over og under brunt; Bingedækkerne derimod mørk-graa med brunagtige Side-Kanter. Bugen er sort, men Fødderne brune. De foreste har ingen Skiver som den næst foregaaende; men de bageste ere ligeledes flossede paa

udvendige Side og tykke, i Steden for de andre ere smale. Den opholder sig i Vand, og kan maaskee være *Dytiscus cinereus* Linnæi. See Fig. XII.

- 27.) *Dytiscus* (*Natator*) *ovatus glaber*, *antennis capite brevioribus obtusis*. No. 14. Er et lidet ovalt, blaaagtig sort, og ligesom poleret, Insect, med røde Fødder. Følhornene ere meget korte og jævntykkede, Hovedet trekantet; Hals-Skioldet mere bredt end langt, med en Tværsstriben i Midten; og Vingedækkerne kortere end Bagdelen, som begge ere kantede paa Siderne. De foreste Fødder ere smale, men de to bageste Par tykke og i Enden flossede. Bagdelen endes med en blød og kløftet Spidse af rød Farve. Den er bekiendt deraf, at den løber oven paa Vandet i en Cirkel; ellers kan den og gaae paa det Tørre, og i saadan Tilstand leve længe. For Ulydeligheds Skyld har jeg Fig. XIII. forestillet den i overnaturlig Størrelse.

CARABUS.

- 28.) *Carabus* (*Leucophthalmus*) *apterus*, *elytris lævibus: Striis obsoletis octonis*. No. 3. an? Den er i sit Slag temmelig stor, med otte kiendelige Furer paa hver af Vingedæ-

Dækkerne, ellers af sædvanlig Skabning, og af Farve ganske sort. Hr. Linnæus regner den iblant apteros; men jeg har aldrig fundet den uden Binger. Den er ellers her en af de almindeligste, og findes allevegne under Stene paa Marken.

- 29.) *Carabus (Violaceus) alatus*, elytris læviusculis nigris, margine aureo, thorace subviolaceo. No. 6. Er noget større end den foregaaende, og bagtil mere spids end sædvanligt. Bingedækkerne have ingen Furer, men ere overalt fint puncterede. Farven er i Almindelighed sort, men Hals-Skioldet og Bingedækernes Side-Kanter sinuø violette.
- 30.) *Carabus (Mollis) subtrus flavescens*, elytris molluscis. † Er $3\frac{1}{2}$ Linie lang, med et Hjert-agtigt Hals-Skiold, som, foruden en Fure i Midten, har flade Kanter paa Siderne, og bagtil en ligesaadan flad, og derhos puncteret, Kant. Bingedækkerne ere tynde og bøielige som Pappir, og have ei alene Striber, men og Puncter i Striberne, hvilket sidste er usædvanligt. Farven er paa Hoved og Hals sort, paa Bingedækkerne
brun.

brunagtig, men paa Bug, Fødder og Følhorne, guul-brun og smudsig.

31.) Carabus (Atro-rufus) ater, subtrus rufus, elytris mollibus. † Denne er to til tre Linier lang, og har et Hjertedannet Hals-Skiold, med en Fure i Midten og Indtrykkelser paa Siderne. Vingedækkerne ere fint sribede, samt bløde og bøielige. Bugen er og blød. Farven er oventil sort eller rødsort, men neden under mørkerød, ligesom paa Fødder og Følhorne. Under Vingedækkerne sees kun ganske lidet Tegnet til Binger, saa at den kan regnes blant apteros. I Henseende til de bløde Vingedækker ligner den meget foranførte Carabus mollis, men har dog ikke, som samme, Puncter i Vingedækernes Striber.

32.) Carabus (Rufescens) ater, subtrus rufescens, elytris solidis. † Er dobbelt saa stor som den næst foregaaende, og har bredere Hals-Skiold. Vingedækkerne ere haarde, og have dybe Furer eller Striber i sig. Farven er paa denne mere beegsort oventil, og mere sort-rød neden under, (ligesom og paa Fødder og Følhorne) end paa den næst foregaaende.

STAPHYLINUS.

- 33) Staphylinus (Marginatus) ater, elytris æneis, thoracis lateribus pedibusque ferrugineis. † Er $2\frac{1}{2}$ Linie lang og i Skabning ganske lig Staphylinus politus, hvis Farve den har paa Vingedækkerne, der ere mørk-Robberfarvede. Hals-Skioldet har og ligesaadanne ti Puncter sort hin, og i samme Orden, men desuden rød-brune Side-Kanter. Fødderne ere og rødbrune. Jeg har og fundet en anden, dobbelt saa stor, af selvsamme Beskaffenhed, og med brune Fødder, men ingen røde Kanter paa Hals-Skioldet. Begge opholder sig paa Boletus bovinus, og kan maaske være Art-Forandringer af Staphylinus politus.
- 34.) Staphylinus (Latus) ater, elytris longis nigro-rufis. † Er en god Linie lang, men efter sin Længde meget bred. Dens Hoved og Hals-Skiold ere subtilt puncterede, og Vingedækkerne lange, saa de strække sig halvt ned paa Bagdelen. Farven er sort, men paa Vingedækkerne sort-rød, ligesom paa Fødderne. Opholder sig paa Boletus bovinus.

Jeg har og fundet andre af samme Storrelse og Skabning, men noget adskilte i Farve, der oventil var sort-rød, men paa Bug og Fødder gulbrun. Vingedækkerne strækkede sig mere end midt paa Bagdelen.

- 35.) *Staphylinus (Striatus) ater*, thorace punctato & striato. † Er kun $1\frac{1}{2}$ Linie lang, med jevntykt Bagdeel, og overalt puncterede Hals-Skiold og Vingedækker. Hals-Skioldet har desuden tre Furer paa langs, med ophoiede Stri-ber imellem. Farven er overalt sort og skinnende.
- 36.) *Staphylinus (Punctatus) atro-cæruleus*, femoribus testaceis. † Er henved to Linier lang og ganske smal. Følhornene ere smaa og fine, men Hovedet temmelig bredt imod det smale Hals-Skiold, der midt paa er bredest. Vingedækkerne ere bredere, men korte. Hele Insectet er blaa-agtig sort, samt overalt puncteret, men Føddernes Laar altid noget rødbrune.

LEPIDOPTERA. Meel-Vingedede Insecter.

PHALÆNA.

- 37.) *Phalæna Bombyx (Antiqua) elingvis*, alis planiusculis &c. femina aptera. No. 37.
 Han

Hannen, som er vinget, har jeg ikke seet, men vel den vingeløse Hun, som for sin usædvanlige Skabnings skyld forestilles her Fig. XIV. Den er kort og tyk, med tvende korte og lidet flærede Følhorne, samt to smaa Læppe i Steden for Binger. Farven er graa-agtig og uanseelig. Dens Larva er en sort Orm, anseelig af sine røde Lak-farvede Knoppe omkring Kroppens Ringe, og de mange, deels gule og hvide, deels sorte, Haar-Busker, den har for, bag og paa Siderne (*).

38.)

- (*) Denne Orm fandt jeg i Mængde siddende paa Bitter og Blaabær-Blade, i Maret 1762, da jeg tog Grene af begge Slags, og satte i Vinduet, for at søde den dermed. Jeg merkede da, at den helst aad Bladene af første Slags; men Natten efter krøb den bort og fandtes ikke mere. Jeg tog derpaa en anden og lagde den i en Kiste, med Qviste af begge Slags Træ; men igiennem en liden Abning krøb den bort, og fandtes Dagen efter siddende paa Vinduet; Følgelig havde den gaaet hele Gulvet over, og op ad Begaen. Jeg lagde den i Kisten igien, og stoppede Hullet til, da den efter 14 Dage befandtes at have forvandlet sig til en sort Puppe, som hængte under Laaget efter et guult Spind, som syntes at være en Levning af dens gule Haar-Busker. Da Puppen blev vel forvaret, befandtes tre Uger efter, at den havde faaet et Hull

38.) *Phalæna Noctua (Pronuba) spirilingvis cristata*, alis incumbentibus, griseis; infer. luteis: fascia atra submarginali. No. 87.
 Er en maadelig stor Natfugl med Haar-
 fine Følhorne, lodden Ryg og plat-
 liggende Binger. De øverste Binger
 mørk-graa med to mørke Pletter, af
 hvilke den nederste er mere aflang, og
 den øverste mere rund, men begge om-
 givne med en lille lys Ring. De under-
 ste Binger ere derimod guulbrune, med
 et sort Tværbaand hen ved bageste Kant,
 og en lille sort krum Stræg i Midten.

39.) *Phal. Noctua (Lunula) spirilingvis cristata*, alis deflexis atro-purpureis, nebulosis, lineola arcuata flava. † Følhornene ere Haar-
 fine, den opruldede Tunge dobbelt, Ryg-
 gen lodden, og Farven overalt violet-sort
 med en temmelig Glands, og adskillige
 bølragtige Tværlineer over Bingerne, af
 mørkere Farve. Omtrent midt paa
 de øverste Binger, henved yderste Kant,
 sidder en lille krum Linie som en Halv-
 Maane

Hull i den tykke Ende, hvoraf var udtrøben for-
 bemeldte *Phalæna* fæmina. Førend den døde,
 sadte den henved 160. Ueg, som vare runde,
 glatte og hvide som Porcelain; Men paa øver-
 ste Side flade, med en guul Ring om Gladens
 Kant, og en guul Prikke midt i Ringen.

Maane. Samme er gul, og har adskillige lidet fiendelige gule Puncter oven for sig, foruden eendeel næsten ufiendelige Puncter i yderste Kant af samme me Binger. De underste Binger ere lysere, samt bagtil fryndfede med hvide Fryndser. See Fig. XV.

- 40.) Phal. Noctua (Variegata) spirilingvis cristata, alis deflexis, canis lineolis undulatis transversalibus confluentibus. † Er af samme Skabning. Farven er overalt hvid eller hvid-graa, med to skraa Stræger af sort Farve over den lodne Ryg, og mange sorte Tværstræge over Bingerne, der ere meget bølragtige og uordentlig i hinanden løbende. Af disse ere tre i Midten de fiendeligste, og fornes midt paa Bingerne ved en sort firkantet Plet. Den ved bageste Kant sidder mange sorte og trekantede Tænder, foruden andre mindre ved Fryndserne. De underste Binger ere oventil graa, med nogle mørkere Striber, der strækker sig i to Grene hen til bageste Kant. See Fig. XVI. Begge disse ere fundne paa Fyrre-Stokke.

- 41.) Phalæna Geometra. (Lactearia) bipectinicornis, alis angulatis albis, immaculatis,
anten-

antennis apice setaceis. No. 127. Bør regnes blant de smaa, og er ganske hvid. Følhornene ere bagtil fryndsede, men foran aldeles uden Fryndser.

- 42.) *Phalæna Geomet. (Vernaria) pectinicornis*, alis virescentibus: strigis duabus albis repandis, antennis apice setaceis. Faun. Svec. Edit. 2. §. 1227. Er liden og lysgrøn af Farve, med to hvide og bølgaftige Striber af hvid Farve over alle Bingerne. Neden under ere Bingerne lysere, og den yderste Kant paa de foreste brun. Hunnen har Haars fine Følhorne, men Hannen Fryndser indtil midt paa Følhornene, da Resten er bar. Er almindelig nok iblant Træerne.

- 43.) *Phalæna Geom. (Pulveraria) pectinicornis*, alis omnibus testaceis, fascia lata ferruginea: subtus purpurascenti ferrugineis. No. 141. Er temmelig stor, og oven til rødbrun, samt besprengt med mange fine Puncter. Paa de øverste Binger har den et Jernfarvet, samt i bageste Kant noget ujævnt, Tværbaand, som og fortsættes paa underste Bingers indre Kant, men ei til den yderste. Neden under ere alle Bingerne mere
- Erh. Self. Skr. 4. D.   2   gul

gulifarvede end paa øverste Side.
Følhornene ere fiærede.

- 44.) *Phalæna Geom. (Bilineata) feticornis* alis omnibus luteis testaceo-undatis: fascia repanda, margine fusco alboque. No. 170. Er kun liden og ganske gul, med adskillige mørke Tværbaand, bestaaende af mange bølgaftige Tværlinier. Det første Baand sidder ved Bingerens Rod; det andet midt paa Bingerne, med en bølgaftig eller ujævn Kant. Dette middelste Baand er bredest, og i begge Kanter hvidagtigt. Imellem dette og Bingerens bageste, mørke Kant sidder endnu en bølgaftig Tværlinie, hvidagtig i bageste Kant. Bingerens Fryndser ere og hvidagtige.
- 45.) *Phalæna Geom. (Alchemillata) feticornis*, alis canescentibus: anticis undatis: fascia nivea cinereo-undata, lineolaque intra apicem. No. 179. Bør regnes blant de smaa. Farven er Aske-graa (paa endeel rødagtig graa), med et hvidt bølgaftigt Tværbaand henved Slutningen af de øverste Binger, hvilket igiennemskieres ved en anden lille bølgaftig Linie af graa Farve. Imellem det hvide Tværbaand og Bingerens yderste Spidsse sidder en hvid og bølgaftig Stribe,
som

som er ganske kort. Det hvide Tværbaand kiendes nogenledes paa underste Side, og under de bageste Binger sidder ligeledes et lyst Tværbaand.

- 46.) *Phalæ Geom. (Funebri) feticornis, alis atris, maculis albis: superioribus tribus, inferioribus duabus.* † Er kun liden, men anseelig af sin sorte og hvide Farve, der kan lignes ved en Sørge-Dragt. De øverste Binger have, over og under, tre hvide Pletter, to store og een liden; de underste derimod ifkun to, af hvilke den nederste er foreenet med en hvid Linie, som gaaer jævnsides med Bingerens yderste Kant. Ryggen har to mærkelige gule Fiere ovenfor imellem Bingerne, og Bagdelen mange hvide Ringe. Tungen er brun, Følhornene Haar-fine, og Føddernes nederste og største Deel hvid. Bingerens Fryn timer ere og alle hvide. See Fig. XVII.

- 47.) *Phalæna feticornis spirilingvis, corniculis duobus recurvis, basi cristatis alis plano-incumbentibus.* Faun. Svec. §. 887. item Edit. nov. §. 2294. Den har temmelig smale, plat-liggende og bagtil udskaarne Binger, stivhaarede Følhorn

ne, en opruldet Tunge, og i Panden to, hen til Nakken bøjede, smaa Horne, som nedentil ere hakkede eller indskaarne. Bingerne har bagen til adskillige paa langs gaaende Furer, og ere af en mere eller mindre graa-agtig Farve, samt merkede med adskillige Puncter, nemlig nogle sorte strax oven for Fryndserne, og tre andre midt paa Bingerne, af hvilke den øverste er sort, og bestaaer (naar nøie tilsees) af to Puncter, men de andre nedenfor hvide. Paa Ryggen sidder en lodden Ophøielse, og under Bagdelen sorte Puncter paa begge Sider (*).

- 48.) *Phalæna Tinea (Pellionella) alis canis*, medio puncto nigro, capite subgriseo. No. 254. Enhører til de saa kaldte Møll, med sammenrullede Binger, og er kun liden. I Panden sidder tvende krumme Horne, foruden de temmelig lange og Haar-fine Følhorne. Bingerne ere bagtil noget ophøiede, og Fødderne tiørnede. Farven er paa Hovedet gul-agtig,

(*) Den flyver omkring i Husene tilig om Foraaret, og kaldes Forvælde. I Hr. Linnæi nyeste Edition af Fauna Svec. loc. cit. henføres den blant Seposita.

agtig, men ellers graa Sølv-farvet, med en mørk Plet paa øverste Binger, siddende et fuldt i Midten, men noget hen til Bagdelen. Holder til i Klæder, og fortærer samme.

- 49.) *Phalæna Tinea (Tessella) alis nigris, fasciis duabus albis remotissimis tessellatis.* No. 263. Er temmelig stor og fladagtig, med sort-brune Binger, hvorover gaaer to hvide Tværbaand, det eene fortil og det andet bagtil. I samme hvide Tværbaand sees nogle smaa sorte Puncter.
- 50.) *Phalæna Tinnea (Xylostellæ) alis cinereis: vitra dorsali communi alba dentata.* No. 265. Er graa agtig, med en, langs ad Ryggen paa begge Bingerne Sneehvid, og paa begge Sider tagget, Stræg. Den er ellers liden og smal, og opholder sig i Haverne om Sommer-Aftener.
- 51.) *Phalæna Tinea (Trigonella) alis fusciscentibus: macula communi dorsali duplici alba trigona.* No. 266. ? Er ganske liden, med Følhorne, som paa Hannen ere fiereede, paa den indvendige Side alene. Farven er sort-graa og glindsende, med to hvide og trekantede Pletter, som ind-

tager en Deel af begge Bingerne. Den første af dem vender Grundlinien (Basin) hen til Hovedet, den bageste er mindre og adskildt i to Pletter.

- 52.) *Phalæna Tinea (Reaumurella) antennis longissimis, alis nigris extrorsum deauratis.* No. 285. ? Er ganske sort, dog noget Sølvfarvet derhos. Følhornene ere nok tre gange saa lange som Kroppen, samt omgivne med hvide og meget fine Ringe ved Roden. Tungen er lang og lodden.
- 53.) *Phalæna Tinea (Cinctella) alis nigris: superioribus fascia lineari argentea transversa.* Faun. Svec. Edit. II. 1380. Er meget liden, af sort Farve, med et eneste hvidt Tværbaand over de øverste Binger. Hovedet er paa Siderne noget hvidt, og Bingerne bagtil ligeledes hvidagtige.
- 54.) *Phalæna Tinea (Aurata) alis auratis, antennis annulo argenteo.* † Er af middelmaadig Størrelse, med ganske forgyldede Binger. Følhornene ere maadelig lange og ligeledes forgyldede, med en hvid eller Sølvfarvet Ring hen ved Spidsen. Kroppen graaagtig og forgyldt.

NEUROPTERA. Nætvingede Inſ.

PHRYGANEÆ.

55.) Phryganea (Rhombica) alis flavescens flexo-compressis, macula rhombica laterali alba. No. 5.? Er liig en Sommerfugl med smale og sammentrykte Binger; Har ellers et lidet Hoved og lange udstrakte, samt paralleliggende, Følhorne. Bingerne ere sammentrykte og sribede paa langs, men ei nætformige. Ryg-Skioldet spidser for og bag, og er i Midten adskildt ved en Stribe. Fødderne ere ligesom taggede, formedelst de smaa Haar, som sidder derpaa. Naar Overlivets Blod-røde Farve undtages, er den hele Krop, med Binger, Fødder og Følhorne, rødbrun. En eller flere hvidagtige Pletter sidder og paa de øverste Binger, men ei altid. See Fig. XVIII.

56.) Phryganea (Nebulosa) nigra, alis incumbentibus, subcinereo-nebulosis, caudæ setis truncatis. No. 15. Dens Følhorne ere af Længde som Kroppen, og bestaaer af 40. Led. Dinene sorte, med tre sorte Knoppe imellem. Ryg-Skioldet er firkantet, og Bagdelen trind, med to Haar i Rumpen, der strækker sig uden for

vingerne; De øverste vinger ere smale, næsten pladsliggende, og sammenføiede ligesom de vare kun een, paa øverste Deel nætformige, men nedentil ikke. Farven er paa Hovedet og Overlivet smudsig guul. men ellers mest sort; vingerne guulagtige. See Fig. XIX. Begge disse Insecter opholder sig ved Bandene.

HYMENOPTERA. Skindvingede Insecter.

TENTHREDO.

- 57.) *Tenthredo (Cerasi) antennis septemnodis, corpore nigro, pedibus luteis. No. 14.* Er kun liden og af sædvanlig Skabning. Farven er sort, vingerne ogsaa sorte eller mørke, med en sort Sene i øverste Kant. Fødderne alene ere gule. Følehornene have otte Led, foruden de to Grundleder. Nogen guul Punct paa Skjoldet, eller ved vingerne, er ei observeret.
- 58.) *Tenthredo (Atra) antennis septemnodis: corpore atro, pedibus rufis. No. 19.* Er
gans

ganske sort med gul Overlæbe og Bidetang. Ved hver af de to foreste Bingers Rod sidder en lille gul Stribe, og en hvid Plet ved Roden af de bageste Fødders Laar. Bingerens øverste Kant er rød, indtil den lange og sorte Kant-Punct. Fødderne røde, men de øverste Laar paa dem alle, og de bageste Forsfødder, sorte.

59.) Tenthredo (Viridis) antennis septemnodis, corpore viridi, abdomine supra fusco. No. 20. Er grøn, med en firkantet sort Plet i Panden. Overlivets og Bagdelens øverste Side sort, Resten grøn. Andre ere ganske grønne, og Bagdelens øverste Side alene mørk-grøn. Føddernes underste Side grøn, men den øverste sort. Bingerens øverste Kant er og grøn.

60.) Tenth. (Rosæ) anten. septemnod. corpore flavo, costa alarum superiorum longitudinali atra. No. 21: Er ganske liden, med Følhornene bestaaende af elleve Led, samt foran lidt tykkere end bagtil. Hovedet og Overlivet sort; Bagdelen gul; Fødderne ligeledes gule, alene at de bageste Forsfødder har nogle sorte Ringe.

Bingerne har en Kull-sort Gene i øverste Kant, som endes med en sort Kant-Punct.

- 61.) *Tenthredo (Livida) antennis septemno diis, corpore atro: abdomine supra infraque livido. No. 23.* Har i Følhornene, foruden de to Grundleder, syv Leder, af hvilke den femte og siette, eller de to næst sidste, ere hvide. Overlæben og Bidetangen er hvid. Ved Bagdelens Begyndelse sees og to hvide Pletter. Resten er sort, indtil de fire eller fem nederste Leder paa Bagdelen, som ere røde. De to foreste Par Fødders Skinnebeen og Førfødder ere mestensdeels brune; Resten sort. See Fig. XX. Denne har jeg seet at parre sig med en mindre af samme Skabning, og med hvid Mund og Bidetang, men ganske sorte Følhorne. Paa hver Side, ved Bagdelens Begyndelse, sad en hvid Plet. De fire nederste Leder paa Bagdelen vare røde, de to efterfølgende blege i Midten, og de øverste sorte. Neden under vare de fire sidste Leder ligeledes røde, men alle de andre blege. Bingerne havde ligesom tvende Kant-Puncter, formedelst en imellemlobende hvid Plet. De bageste Fødders nederste Laar

Laar og Skinnebeen vare røde, Skinnebenene og Forsødderne paa de to foreste Par Fødder vare og mestendeels rødbrune; Resten sort (*).

- 62.) *Tenthredo (Dubia) antennis septemnodis, annulo albo, corpore toto atro.* † Er Fig. XX. ganske liig, endog i Hensende til dens hvide Pletter og hvide Ring paa de to næstsidste Leder af Følhornene. Men Bagdelen er her ganske sort, og de to foreste Par Fødder brunagtige. Bingerne havde ligesom tvende Kant-Puncter, formedelst en inmellemlobende hvid Plet. Dette er vist nok den, Hr. Linnæus mælder om *Faun. Svec. Edit. II. §. 1557.*, og anseer som en Forskiel i Kønnet fra *Tenthredo livida*. Men da jeg har seet baade Han og Hun af samme, som ovenfor er viist, er det troeligt, at denne, som adskiller sig fra begge, er et eget Species.

- 63.) *Tenthredo (Leucomelas) atra, antennis septemnodis, abdomine lateribus albo, subtus*

(*) Til andre Tider har jeg fundet denne sidste alene med tre røde Leder midt paa Bagdelen, da de fire øverste og to sidste vare sorte. Fødderne vare mestendeels ganske røde; Resten usforandret.

tus albo-striato. † Farven er i Almindelighed sort og hvid; Hovedet hvidt, men Panden og Øinene sorte. Overlivet har bagtil en hvid Plet, øverst oppe to hvide Striber, og paa Siderne er det ligeledes hvidstribet. Bagdelens Sider ere hvide, Resten sort med hvide Kanter paa Bug-Skiellene. Fødderne ere indentil hvide og udentil sorte; Men de bageste for største Deelen sorte. Størrelsen er middelsmaadig.

- 64.) *Tenthredo (Ovata) antennis septemnodis, corpore atro, thorace supra rufo.* Faun. Svec. Edit. II. S. 1553. Er ganske liiden og tyk, eller ligesom oval af Skabning. Farven er overalt sort, undtagen paa Overlivets øverste og foreste Deel, som er rød. Hovedet og Overlivet ere ellers meget puncterede. Denne, som her er rar, blev af mig fundet paa Aare-Træ.

JCHNEUMON.

- 65.) *Jchneumon (Incubitor) niger, abdomine ferrugineo; apice nigro macula alba, alis hyalinis, antennis fasciatis.* No. 25. Er middelmaadig stor, med en hvid Ring paa Følhornene. Hovedet og Overlivet

vet ere sorte, og Stikken ligeledes; men den Hæredannede Bagdeel rød, undtagen de to à tre nederste Leder, der ere sorte, med en kiendelig hvid Punct paa den nederste. Eg-Lægger-Spidfen er rød, men de to andre, som indslutte den, sorte. Fødderne ere røde, undtagen Skinnebenene paa de bageste, der ere sorte og hvidagtige øverst oppe (*).

66.)

- (*) Dette Insect liager i en Galla, af Længde som den middelste Led paa en Finger, og af Skabning som et langagtig ovalt Eg, bestaaende af en tynd, brun og noget lodden, Skorpe eller Skall, hvis ene halve Deel er indtil afdeelt i adskillige Rum, der ligne Hvepse-Boliger, men den anden opfyldt med mange brune, tynde, og ligesom i mange Klige sønderklippede, Blade eller Papirer. I hvert Rum sidder en Orm, af Længde som en Naæl, derhos tyk og næsten oval, med tolv Ringe over Kroppen, men uden Fødder. I den smaleste Ende sees Tegnet til Munden. Farven er hvid. Denne Galla sæes at hænge efter et Spind under Lyng-Øvisse, og kom mig til Haande om Vinteren 1762, da jeg lagde den i en Ute, og fornam Sommeren efter, midt in Junio, at deraf fremkom 30 Jchneumones, alle af forømmeldte Skikkelse, uden at jeg kunde merke nogen Forskiel paa Risnet. Dette observeredes og, at Bagdelen kom først frem, og at Hovedet vendte ned ad, hvor Rummene vare meest smale.

- 66.) Jchneumon (Leucomelas) scutello flavicante; corpore pedibusqve albo-maculatis. † Er iblant de største, med hvid Ring paa Følhornene, og i Almindelighed sort og hvid. Over Dinene sidder en hvid Stribe, og under samme en kortere. Overlivets Skjold er hvidt, foruden to hvide Linier derovenfor, og paa hver Side ved Vingernes Rod to andre, hvortil endnu kommer to hvide Pletter neden for Skjoldet. Bagsiden har fem hvide Pletter paa hver Side, saaledes, at de tage af i Størrelse ned ad. Men Stilken og de to sidste Led er uden Pletter. Fødderne ere sorte, med adskillige hvide Pletter og Ringe. Ligner Jchneumon persvatorius.
- 67.) Jchneumon (Maculatorius) scutello flavicante; corpore maculato, abdominis segmento secundo, quarto sextoque luteo, octavo flavo-striato. † Er middelmaadig stor, og har en sort Farve med mange gule Pletter, nemlig to i Panden, to paa Overlivets foreste Deel, een paa Skjoldet, een ved hver Vinges Rod, og endnu een langagtig paa hver Side. Stilken er sort, anden, fjerde og fiette Led gule; den ottende derimod sort

fort, med tre gule Tværstriber. Fødderne ere rødbrune, og Følhornene paa underste Side guulagtige. Ligner Jchneumon luctator & volutator.

- 68.) Jchneumon (Pastinacæ) totus rufus, antennis atris fascia alba. † Er liden, med en meget Være-dannet Bagdeel. Farven er overalt mørk-rød, undtagen Dinenene, Følhornene og en Deel af det baggeste Par Fødder, som ere sorte. Følhornene ere vel saa lange som Kroppen, og har i Midten en hvid Ring. Bingerne ere blanke, med sort Kant-Punct. Findes paa Pastinak, der har staaet Vinteren over i Haverne.

DIPTERA. To-Vingedede Insecter.

TIPULA.

- 69.) Tipula (Albipes) atra, pedibus longissimis, apice albis. † Er noget større end Tipula nigra, og samme meget liig. Følhornene har tolv Leder, af hvilke den tredie, som sidder de to Grundleder nærmest, er meget lang imod de andre. Kroppen er sort, men Bagdelen noget lysere, fornemmelig paa underste Side. Bingerne ere meget mørke, med en stor sort Kant-Punct, og Fødderne meget lange.

lange. Sammes Farve er sort, men den nederste fjerde Deel, eller lidt mere, hvid, som, naar den kommer flyvende, er meget kjendeligt, og skarp adskiller den fra alle andre. Den findes ved Elvene.

- 70.) *Tipula (Contaminata) alis nigro-maculatis, corpore nigro. No. 7.* Er af Størelse som *Culex vulgaris*, og overalt sort-graa, med lyse Ringe omkring Bagdelen. Følhornene har fiorten Leder, foruden de to Grundleder, og Bingerne mange sorte Pletter, nemlig tre i Rader i øverste Kant, af hvilke den yderste sidder som en sædvanlig Kant-Punct, og er størst. Imellem den og efterfølgende sidder en lille smal og bølgetagtig Stræg paa tvært, dernæst midt paa Bingen en sort Punct, og endelig een hen ved Bingerens Rod. Fødderne ere noget blegere end Kroppen, og Bægt-Stængerne blege.

- 71.) *Tipula (Plumosa) thorace virescente, alis hyalinis puncto nigro. No. 19.* Er større end *Culex vulgaris*, med korte og meget fiere-dannede Følhorne af sort Farve. Kroppen er deels grøn, deels mørk, med lyse Kanter paa Bagdelens Leder.

Sam

Samme er ellers lang og smal, med nogen Loddenhed, og hos Hannerne fløstet i Enden. Vingerne ere hvide, med en mørk Plet i Midten, hen ved øverste Kant, som forarsages af to sammenløbende mørke Gener.

- 72.) *Tipula (Pinnicornis) antennis bipectinatis, corpore atro, halteribus albis. No. 37.* Er omtrent $1\frac{1}{2}$ Linie lang, og har Følhornene, der ere haarede, ligesom en Hestes Kumpe. Hele Kroppen er sort, men Bægt og Strængerne Sneehvide. Vingerne ere lyse. Den flyver om Sommer-Aftener omkring i Mængde, og giver en stærk Lyd eller Sang fra sig.

MUSCA.

- 73.) *Musca (Lappona) antennis plumatis, subtomentosa nigra, scutello ferrugineo, abdomine, cingulis tribus albidis interruptis. No. 16.* Er en temmelig stor Flue med Fier-dannede Føle-Haar, sort Oversliv, brandguul Bag-Spidse eller Skildt (apex) samt hvidagtig Pandt. Bag-Delen er sort, glat og skinnende, med tre Sneehvide Tværlinier, - der i Midten ere igiennemskaarne. Fødderne ere rødbrune, og alene Fodsoleterne noget sorte. De foreste Fødders Laar ere og mest
- Erh. Selsk. Skr. 4. D. 3 stens

stendeels sorte, og Bingerne brune i øverste Kant. Lader sig let fange.

- 74.) *Musca (Mellina) antennis setariis nuda, thorace subæneo fuscescente immaculato, abdomine maculis octo lutescentibus. No. 43.* Er af middelmådig Størrelse, med rødbrune Dine, sort og glindsende Overliv, og enkelte Fole-Haar. Den tynde og smale Bagdel er sort, med otte mærkelige Pletter af hvid Farve, to og to tvært over for hinanden paa hvert Led. Fødderne ere i det nederste noget brune, ellers sorte. Den falder og undertiden mindre, alene med sex gule Pletter paa Bagdelen, samt gule Fødder, ellers i alle Ting som hin.

Disse Fluer kiendes ellers af deres svævende Flugt, da de ligesom hænge eller svæve i Luften.

- 75.) *Musca (Pipiens) antennis setariis glabra nigra, abdomine utrinque albo-maculato, femoribus posticis clavatis dentatis. No. 44.* Er den næst foregaaende meget liig i Størrelse og Stabning, har enkelte Fole-Haar, hvidagtig Pande og mørkbrune Dine. Overlivet er sort oventil, men hvidagtigt paa Siderne; Bagdelen aflang og tynd, af sort Farve,
med

med tre hvide Pletter paa hver Side. Laarene paa de bageste Fødder ere meget tykke, og paa indvendende Side taggede som en Sav. Alle Fødderne ere sorte, med brune Leder og Ringe.

- 76.) *Musca (Segnis) antennis fetariis glabra, thorace æneo, abdomine ferrugineo: apice nigro, femoribus posticis clavatis. No. 45.* Er de tvende foregaaende temmelig liig, men større. Overlivet er kobberfarvet, og den aflange Bagdeel rødbrun i Midten, men oven og nedentil sort. Laarene ere sorte, men alle Skinnenebene hvide i det øverste. Bingerne ligge tæt ovenpaa hinanden. Den opholder sig i Husene, og sidder som oftest stille.
- 77.) *Musca (Meridiana) antennis plumosis, pilosa nigra, fronte aurata, alis basi luteis. No. 49.* Er nok den største af alle de Fluer her falder, og har Siærdannede Føle-Haar. Neden for Dinene er den gul og glindsende, men imellem Dinene sort. Bingerne ere nærmest Kroppen brandgule. Bægt-Stængernes Dæks-Skiel og Føddernes Fodsoles har samme Farve. Kroppen er sort og skinnende, dog tillige med lange Haar besadt.

- 78.) *Musca* (Rotundata) *antennis setariis pilosa*, *thorace sublineato*, *abdomine subrotundo flavo*: *maculis longitudinalibus fuscis confertis*. No. 57. Er en liden rar Flue, med lange Føle-Knuder og enkelte Føle-Haar. Imellem Dineene sidder to gule Striber, og derimellem igjen en rødagtig Fure. Omkring Hovedet har den en hvidagtig Loddenhed. Overlivet er paa foreste Deel guulskinnende og lodden, med fire mørke Striber ned ad, og et Evær-Skaar over samme. Bagdelen er rund, over og under rødguul, med fire sorte Pletter i Rad ned ad, af hvilke den første er firkantet, men de andre, som hænge fast dermed, trefantede. Vægt-Stængernes Dæk-Skiel ere hvide, og Bingerne kun smaa. See Fig. XXI.
- 79.) *Musca* (*Cynipsea*) *antennis setariis*, *alis apice puncto nigro*, *abdominis primo articulo obovato*. No. 87. Er kun af Størrelse som en Leppe, med et lidet rundt Hoved, blege Dine, hvide Vægt-Stænger, og temmelig lange Fødder. Bagdelen er bagtil tyk, men foran Være-dannet. Bingerne har en sort Kant-Punct hen ved Spidsen, som er meget fiendelig, og samme holdes idelig
i Be

i Bevægelse. Følehaarene ere enkelte, og Narven sort og skinnende. Femora antice dentata har jeg ei fundet hos den. Den opholder sig paa Marken.

- 80.) *Musca (Heraclii) antennis setariis, alis albis: fasciis fuscis repandis, oculis viridibus. No. 96.* Er en ganske liden men smuk Flue, med enkelte Føle-Haar, gul Vand, gule Føle-Knuder og grønne Dine. Overlivet er brunt, med en gul Stræg paa hver Side, og gul Bag-Spidse. Bagdelen er brun, Fodderne gule, og Bingerne lyse, med to brune Flammer paa langs.

TABANUS.

- 81.) *Tabanus (Ferrugineus) ferrugineus, thorace fusco, oculis virescentibus. †.* Har et rundt Hoved, og store Dine, som indtager den største Deel af Hovedet, efterladende alene et lidet Rum i Nakken, hvor der sidder tre sorte Knoppe i en Triangel. Munden er en Risdagtig Snabel, adskilt i Enden ved to Læber; og paa hver Side af samme sidder en Spidse, der pæger frem ad, ligesom Snabelen selv ned ad. Føle-Knuderne ere tre runde Knoppe, hvorpaa sidder enkelte Føle-Haar. Over-

livet er tykkere end Bagdelen, som er trind, og tager af i Tykkelse ned ad til Stierten, der er forsynet med en krum Knibetang og en hvas imellem siddende Spidse. Men under Stierten sidder to imod hinanden staaende Blade, hvorved den ligeledes synes at kunne klemme som med en Knibetang. Hunnens Stierte er derimod spids. Farven er paa Dinene ovenfor rødbrun, men nedentil grønagtig. Kroppen og Fødderne ere rødbrune, men Overlivet ovenfor til Sodfarvet. Bingerne ere mørke, med en sort Kant-Punct, og sort Skygge i øverste Kant. See Fig XXII.

- 82.) *Tabanus (Pubescens) corpore fusco, thoracis lineis tribus dorsalibus atris.* † Er af samme Størrelse og Skabning. I Henseende til Mund og Føle-Haar er den og ligedan, alene at Hovedet er her stærkt omgivet med en sort Loddenhed. Bagdelen har i Enden to krumme Spidser. Farven er overalt sort-graa, med tre sorte og temmelig brede Striber paa Overlivets Ryg. Bingerne mørke, og ganske lidet brune i øverste Kant, hvor der og sidder en brun og ikke meget kienkelig Kant-Punct.

- 83.) *Tabanus (Lanatus) fuscus*, alarum puncto marginali atro, pedibus subtestaceis. †
 Er kun lidet mindre, og af samme Skabning. Under Hovedet har den en hvid Loddenhed. Overlivet er paa Siderne lys, men ovenil mørk-graat. Den smale og trinde Bagdeel er sort, dog saa, at de overste Leder ere alene sorte i Midten og brune paa Siderne. Bingerne ere Band-farvede og glindsende, med en sort og aflang Kant Punct. Fødderne ere for største Delen brune, men Laarenes nederste Deel sort. Findes, som de andre, blant Træerne.

APTERA. Vingeløse Insecter.

ACARUS.

- 84.) *Acarus (Motatorius) pedibus primis longissimis motatoriis. No. 11.* Er ei større end en Gnid, og aflang af Skabning. Paa hver Side af det lille Hoved sidder to fine Følehorne. Af dens otte Par Fødder ere de to forreste ulige længere end de andre, og samme bevæges idelig op og ned, ligesom for at føle sig for dermed. Farven er bleg-guul, og dens Tilholds-Sted alle Slags Jord-Svampe (Fungi) paa Marken.

85.) *Acarus (Holofericus) abdomine depresso tomentoso, postice retuso, terrestris.* No. 19. Er et lidet loddent og høit rodt Insect, alle bekiendt under det Navn Rød-Luus eller Buste-Luus; hvorved jeg ifkun vil erindre, at man holder det for en dødelig Forgift for alle Slags Creature, som faae den i sig; Men tillige dette, som det sikkerste Læge-Middel derimod, at man tager een eller flere (helst om Foraaret, saasnart den lader sig tilsyne) og gnier den vel i Stykker imellem Hænderne, hvilke man siden saa ofte fornøden gøres, toer i Band, og lader det syge Creatur drikke deraf (*). Hvorvidt dette Raad er probat,

(*) Bøye i hans Svenske Landmand, Danske Edit. pag. 331. melder ei alene om dens Forgiftighed, som noget gandske tilforladeligt, men giver og samme Raad derimod, alene med et andet vehiculum, nemlig først at spytte i Næven (hvori Insectet forud er vel gnedet) og siden at bestryge den med et Stykke Saur-Brod, som derefter indgives Creaturet. Men endskiønt Author anfører dette ejter egen Erfarenhed og med største Forsikring, saa har jeg dog stor Aarsag at tage i sær det første i Tvivl, ligesom jeg ikke heller veed, hvorledes dette Insect kan komme i Creaturene, da det opholder sig i Jorden. Jeg tænker da, at det herudi kan have sig som
med

Kroppens forreste Deel, og to paa Bagsdelen, ere de fiendeligste. Den er altsaa i Henseende til Farve meget anseelig, og fiendelig endog for blotte Dine. Opholder sig paa Bunden af Elvene.

ARANEA.

- 87.) *Aranea (Fenestralis) macula abdominis nigra trigona, cingulo luteo.* † Er maadelig stor, med Fole-Fodder, hvis forreste Led hos de største er lidet klumpagtig, men hos de mindre (egentlig Hanserne) indhuul som en Skee, og inden i Hulen forsynet med et lidet klumpagtigt Led, der har smaa Kløer at knibe med. Dine ere otte, nemlig fire i en Kvadrat, og to paa hver Side deraf. Overlivet er brunt og igiennemsigtigt, og Fodderne ligeledes med mørke Ringe. Bagdelen er oval, med en sort, trekantet, og paa Siderne lidt indskaaren eller tagget, Plet, hvis Grundlinie (basis) vender ned ad. Samme er omgivet med en guulagtig Ring. Resten er mørk og noget plettet. Fodderne ere temmelig lange, og de forreste de længste. See de største Fig. XXIII. Den er ellers den almindeligste som her sees i Husene, især Binduerne.

88.) *Aranea (Pinnata)* abdomine ſubgloboſo atro, lineis exalbidis pinnatis duabus. † Er liden, med et brun-agtigt Overliv, der oventil har tre ſorte Stræger paa langs. Bagdeelen er rundagtig og tyk, af Farve ſort (undertiden mørk violet) og ſkinnende ſom Silke, med to hvide Stræger paa langs, der ere taggede paa Siderne, og foreener ſig hen ved Rumpen. Nærmere Bugen har den endnu et Par hvide Stræger paa hver Side, en paa langs og en paa ſkraads. Fødderne har ſamme Farve ſom Overlivet. Den ſpender ſin Bæv over Lyng- og andre Qviſte paa Marken, og ſidder altid under ſin Bæv med Ryggen nedvendt, hvorfor den kunde kaldes *Aranea ſupina*.

89.) *Aranea (Maculata)* atra, lineis thoracis lateralibus duabus, punctisqve abdominis utringve quatuor albis. † Er kun liden, og har et Overliv, ſom er større end Bagdelen. Begge ere ſorte og ſkinnende, det første med en hvid Stræg paa hver Side, det andet med fire hvide Puncter ligeledes paa hver Side, foruden tvende lys-graa Striber nærmere Bugen. Dinene ſtaaer i to Rader paa langs, og dens Fødder har ligesom hvide Ringe.

Ringe. Den findes uden for Huus-
Beggene, menielden.

JULUS.

- 90.) Julius (Complanatus) pedibus utrinque
XXX. corpore planiusculo, antennis cla-
vatis. Faun. Svec. Edit. II. §. 2068.
Seer ud som en Scolopendra, og er om-
trent af Længde som en Nægel paa en
Tommelfinger. Føle-Hornene har, for-
uden Grund-Leden, sex Leder, af hvil-
ke den femte eller næstsidste er klumpag-
tig, og den alleryderste mindst. Leger-
met bedækkes oventil af temmelig vidt
fra hinanden staaende Skiolde, der ere
haardere end Legemet, af Skabning
firkantede, ellers ovenpaa knudrede, og
paa Siderne taggede. Det Skjold,
som sidder Hovedet nærmest, er mest
ovalt, men det bageste, som er Stierten,
Hierte-agtigt. Deres Tal er, foruden
Hoved- og Stierts-Skioldet, sytten, og
og for hvert Skjold eller Led af Kropp-
pen, har den to Fødder paa hver Side,
nogle faa undtagne, der har kun een,
saa deres Tal er i alt 28. paa hver Side.
Farven er oventil brun og skinnende,
men neden under og paa Fødderne hvid.
Holder til i Jorden.

INTESTINA. Orme i Indvolde (*).

HIRUDO.

91.) Hirudo (Plana) corpore plano ovato, antice emarginato. † Er et Slags langagtig ovale og gandske flade Igler, som opholder sig i Søen. Fortil, hvor Munden sidder, er den indskaaren eller ligesom udgravet, og midt paa Kroppen lidt tykkere end paa Siderne; ellers overalt meget flad og tynd. Paa øverste Side, temmelig langt fra Munden, sidder nogle mørke Puncter i to Samlinger, tvært over for hinanden. Størrelsen eller Længden er som en Nægel paa en Tømmelfinger, og Farven brun.

92.)

(*) De fleste af dette Slags Orme trænge sig ind i andre Creaturers Indvolde, og af dem ere adskillige hos os bekiendte, saasom: *Uveisen* (*Gordius argillaceus*) i Fiskenes Kød og Lever; *Orm* i Livet, i sær hos Børn (*Lumbrius* & *Ascarides*); *Igler* i Creaturenes, især *Haaarenes*, *Lever* (*Fasciola hepatica*); Hvortil og kan henføres en *Igle* eller *Fasciola tentaculis quatuor globosis echinatis*, som jeg har fundet inden i en *Sey*, og beskrevet i *Søndm. Beskrivelse* 1. B. pag. 176.; item *Hvid-Nalen* (*Myxine glutinosa*) som løber ind i Fiskene og fortærer dem. See loc. cit. pag. 287. saa og det *Throndh. Selstabs Skrifter*. 2 B. pag. 250.

- 92.) *Hirudo (Littoralis) depressa grisea, punctis duobus nigris immerlis.* † Er af Størrelse omtrent som et Nisen-Gryn, undtagen naar den strækker sig meget ud. † Skabning er den som de sædvanlige Igler. Farven er neden under hvid; men oventil graa, og under Forstørrelses-Glasset tillige lidt spættet. Strax oven for Snuden sidder to sorte Puncter i smaa Fordybelse, ligesom Dine. Den findes i stor Mængde blant Mudder i Stranden om Sommeren, saa den vrinler deraf. † Svenske Acad. Handl. for 1757. sidste Qvartal tredje Afhandling No. 5. meldes om en ligesaadan skönt større Igel, med to sorte Puncter oven for Munden. Men da samme opholder sig i det færske Vand, ligesom denne i det salte, kan man ikke med Rimelighed holde dem for eet og samme Species.

MOLLUSCA. Bløde Orme uden Skiel.

APHRODITA.

- 93.) *Aphrodita (Violacea) oblonga violacea, squamis dorsalibus utrinque quindecim.* † Er aflang, og holder omtrent en Tomme i Længde. Under det lille Hoved sidder en temmelig viid Mund, som

som den kan skyde ud og ind, og paa begge Sider deraf to bløde Fole-Traa-
de, foruden et Par mindre forpaa Ho-
vedet. Ovenpaa bedækkes Hovedet af
en liden rundagtig Plade, der har tre
sorte Puncter paa hver Side. Den
hele Krop bedækkes ovenpaa af store
Skjel, der sidde i to Rader ned ad,
femten i hver Rad, og ere kun fæstede
til Kroppens yderste Side, folgelig me-
get løse. Neden under er den derimod
nøgen, eller uden Skjel, og har en
Fure i Midten. Paa hver Side har
den 34. Fødder, hver bestaaende af en
dobbelt Pensel eller Qvast, af hvilke
den øverste er kortere end den underste.
Farven er neden under blaa, men oven-
paa violet-rød, med en guul Plet paa
hvert Skjel, hvorefter deres Tal let
kan beregnes.

- 94.) Aphrodita (Squamata) oblonga, dorso squa-
mato lævi. No. 1. Er langagtig oval,
som den foregaaende, og af Længde
som en stor Nægel. Foran sidder to
noget lange Følehorne, pægende frem ad,
tilligemed et andet midt imellem disse,
pægende op ad, og endnu to à tre paa
hver Side, der ere kortere. Alle ere
bløde, men holdes i Søen stive som
Bor:

Borster. Oventil bedækkes Kroppen af to Rader ovale Skiel, tolv i hver Rid, alle fæstede til Kroppens yderste Side alene. Paa hver Side har den 24. korte Fødder forsynede med Qvaste i Enden. I Rumpen har den nogle Borster, og paa Bugen en Fure paa langs. Farven er brun, med en hvidagtig Plet paa hvert Skiel, hvorefter deres Tal uden videre Umage kan besregnes. Begge disse opholder sig i Søen nær Strandbredden.

TESTASEA. Orme i Skiel.

CHAMA.

- 95). Chama (Aculeata) testa oblonga, aculeis duplici ferie dispositis. † Er en liden Skiel, med sinaa rundagtige Dphøieller (nates) bagtil ved Giengerne, hvor der sidder en stumpet Tand i hver af Skielens Deele. Ryggen oven for bemeldte Dphøieller er noget udstaaende, og gjør Skiellen i den Ende bredest. Den anden Side, som jeg vil kalde Mavens, (venter) er derimod lidet indsammentrykt og indskaaren, eller Bueagtig. Den forreste Ende er næsten tvær, og derfra hen til nates gaaer to Rader Tjørner paa begge Skiellenes Sider. Smel-
lem

lem disse Tjørner er Skiellen sribet paa tvært, men ellers paa langs. Den optrækkes med Coraller fra Hav-Bunden, og har en hvidagtig Farve. See Fig. XXIV.

BUCCINUM.

96.) Buccinum (Incrassatum) testa oblonga, transversim rugosa, longitudinaliter striata, labro intus denticulato, extus incrassato. † Har sex Omdreielser fra venstre til høire Haand, af hvilke de tre øverste ere meget smaa imod de andre. Den har mange ophøiede Striber paa langs, med andre mindre paa tvært. Åbningen er oval, Canalen kort, tilbagebøiet, og bagtil dybt indskaaren; Men Kanten (labrum) indentil tandet og uden til ophøiet, følgelig tykkere end det øvrige af Snegels-Huset. Farven er som oftest blaa og rødagtig-spættet. Findes overalt i Strand-Sanden, hvor Havet staaer lige ind paa Landet. Ligner meest Buccinum reticulatum. See Fig. XXV.

97.) Buccinum (Truncatum) testa oblonga, longitudinaliter striata, cauda subreflexa, emarginato-truncata. † Er mindre, med sex Omdreielser fra venstre til høire Haand. Den har alene høisse Striber paa langs, en langagtig Åbning, en tynd

Erh. Selsk. Skr. 4. D. Na Kant,

Rant, og noget tilbageboiet Canal, der til Slutning er ligesom tvært affkaarren med en gandske liden Indstierelse bagtil. Den har en mørk Muddersagtig Farve, og optrækkes med Coraller af Hav-Bunden. See Fig. XXVI.

PATELLA.

- 98.) Patella (Pellucida) testa integerrima obovata gibba pellucida: radiis quatuor caeruleis. No. 673. an? Er en oval Skiel uden Under-Deel, indentil indhuul som en Skaal, og uden paa ophøiet eller convex, dog saaledes, at den foreste og bredeste Ende falder mere skraa, men den anden mere tvær og Puffelagtig. Den har ellers en mørk Horn-Farve, med henved tolv fine Straaler eller Linier paa langs, af høieste blaa og skinnende Farve, saa man intet kan forestille sig smukkere. Men naar man undtager fire à fem af de middelste Linier, som ere hele, ere alle de andre nogle gange afbrudte og ufuldkomne. Af Størelse ere de som de største Hassel-Nødder, og ellers igiennemsigtige som tyndt Horn. Nogle har jeg, som ere mindre, og af en hvid igiennemsigtig Horn-Farve, hvorpaa de blaa Linier neppe ere kiendelige. Alle findes i Strand-Sanden. Ellers har jeg og seet et Par meget smaa af dette

dette Slags, siddende paa Kurve-Tas-
rins Blade, med syv blaa og skinnende
Straaler, hvoraf ingen var heel, men
alle afbrudte.

- 99.) Patella (Testudinaria) testa integerrima
ovata lævi glaberrima. No. 674. Falder
her mindre, og er af samme Skabning,
naar dens øverste Puffel undtages,
der er lidt mere spids. Den har mange
fine Straaler paa langs, der knap kan
adskilles med blotte Øine, og udentil en
adskillig samt meget plettet, Farve; Men
indentil er Farven gierne grøn. Den
findes ellers siddende paa allehaande
Skjel i Søen, og er en af de almin-
deligste.
- 100.) Patella (Fissura) testa ovali striato-reticu-
lata, vertice recurvo, antice fissa. No. 681.
Er endnu mindre, men mere ophøiet,
med en nedbøiet Spidse i det øverste.
Rundt om har den 24. dybe Striber
eller Straaler, som i Kanten gjør den
tagged; og foran sidder en fiin Risse eller
Sprekke. Den er ellers tynd, igien-
nemsigtig og af mørk Farve. Optræk-
kes med Coraller og andet af Havets
Bund.